

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טל. 232262/3/4 • תאריך: 136 • מען מברקים: "עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • ראש "המערכת": יופי ינאי • עורכת-בית: יופי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי-מערכת: ציון צפריר וגילה רזין • ראש המינהלה: אברהם סימון • מחלקת המודעות: רפי זכרונאי • המו"ל: "העולם הזה" בע"מ • מודפס ב"הרפס החדש" בע"מ, תל-אביב, רחוב כך אביגדור • הפצה "גר" בע"מ • גזופות: צינקוגרפיה "כספי" בע"מ.

ק/א יר

כמו מרבית אורחי ישראל ניוונים גם אנחנו מדיווחים על כתבי העיתונות הישראליים בחו"ל, על מאורעות הנוגעים ישירות לישראל, שאין סוכנויות הידיעות הוותיקות מדווחות עליהם. רק לעיתים רחוקות, כשמזדמן לנו להשתתף במאורעות אלה, ניתן לנו לעמוד על מידת הדיוק בדיווחים אלה. כך קרה לאורי אבנרי שהשתתף לאחרונה בשתי ועידות בינלאומיות, ועידת רומא ועידת ניו-אוסטון בווינגטון. בדיווחו על ועידת רומא (העולם הזה 2196), שהפגישה ישראלים ופלסטינים במסגרת בינלאומית, התייחס אורי אבנרי גם למידת האובייקטיביות שבה סיקרו כתבי העיתונות הישראלית את מה שאירע בוועידה.

אבנרי הישווה את הדיווחים שהופיעו בעיתונות הישראלית עם אלה שהתפרסמו בעיתונות העולמית, כמו, למשל, לה מונד הפאריסי. בנתחו את כתבותיה של כתבת הארץ ברומא, חולדה ליברנומה, כתב אבנרי בין השאר:

"מוזר. או שלכתבת יש אוזניים אחרות מאשר לכולנו, או ששמעה קולות מן החלל הציפון..."

על כך ועל מישפטי ביקורת אחרים כלפיה השיבה כתבת הארץ ברומא במכתב מפורט, שבו היא מנסה להסביר את הרקע לדיווחיה יוצאי-הדופן על ועידת רומא. המכתב מתפרסם כאן במלואו, על פי העיקרון המאפשר זכות תשובה לכל מי שסבור שביקורת העולם הזה כלפיו היתה בלתי-מוצדקת.

העדר תחושה

של מיפנה חד

הדון מיכתבה של כתבת "הארץ" ברומא:

לצערי הגיע לידי נוסח דיווחו של אורי אבנרי מהסימפוזיום הבינלאומי על הזכרת יות הלאומיות של העם הפלסטיני והשלום במזרח התיכון, שנערך ברומא בימים 24-26 בספטמבר, באיחור רב. אף-על-פי-כן, הואיל וכמה דברים שנאמרו בו מתחייבים אלי, אודה אם יראה אורי מיכתבי זה, דווקא מפני חשיבות הנושא.

אבנרי כותב ש"כתבת הארץ היתה בעור לס פרטי משלה. היא סיפרה כי בשיחה פרטית לגמרי אמר לה (אחמד צדקי) אל-דג'אני את ההיפך ממה שאמר בכל הור פעותיו הפומביות: שלא ייתכנו שתי מדינות ממערב לירדן, וכי אין לוותר על שייבת הפלסטינים לרמלה וללוד, כפי שהכי ריזה כותרת הארץ."

ובכן, אחמד אל-דג'אני, חבר הוועד הפועל של אש"ף, דיבר כידוע פעמיים — אחת במליאה, ואז לא הזכיר שתי מדינות, אלא את תוכנית המדינה הדמוקרטית החילונית, אפילו דיבר עליה לטווח ארוך, ורק למחרת, במסיבת-עיתונאים, די-

אלא שאני עצמי שאלתי אותו: "גם ללוד ולרמלה?" והוא השיב בחיוב, כשהוא חוזר על שמות ערים אלה.

אחרי צאתו של דג'אני שוחחנו אורי כות — סופר מעריב, דבר ואנוכי, עם נציג אש"ף ברומא, נימר חמאד, שהדיגיש את חשיבות הפיתרון המידי של הקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת-ישראל, ראל, שעמיה ניתן יהיה בשלב שני לדבר על כל הבעיות השנויות במחלוקת, בגלל זכות השיבה והמדינה הדמוקרטית, אך אף הוא לא ויתר, לפי שעה, על שתי דרישות אלה.

מתוך חשש שדברים שנאמרו על-ידי דג'אני וחמאד לא הובנו היטב או לא נגדו שמו בדייקנות, ישבנו אחרי-כך שלושה תנו והשוונו את רשימותינו ומצאנון זהות. צר לי אם כדברייכם, מעריב (וכנראה גם דבר) נתן כיסוי מועט לוועידת רומא. אילו לא נעשה הדבר, אני מניחה שהייתם מוצאים שם אינפורמציה דומה לזו שמצאו קוראי הארץ.

אך מעל לכל צר לי שלא אני ולא חברי חשנו ברומא באותו מיפנה חד בעמדת אש"ף שבו הבחין מר אבנרי, אף שנציגיו לא קיבלו את הצעתו להפסקת פעולות-האיבה למשך ששיה חרדשים, כדי לשפר את האווירה, כפי שלא קיבלו את הצעתו של ד"ר יעקוב ארגון להכיר בקיומה של מדינת-ישראל.

אין זה בא להמעיט מחשיבות העובדה שהאווירה היתה טובה, כי ניתן היה לשוחח בחופשיות עם אנשי אש"ף, וכי דברי מר אבנרי אומנם זכו בהערכה רבה (וגם על כך, אגב, דיווחתי).

אין, לדעתי, לכולנו אלא לקוות ולפועל כדי שרומא תהיה שלב בדרך להבנה הדדית בינינו לפלסטינים, שהגורל קבע לנו להיות בשכנות קרובה כל-כך עימם, אך

בר על שתי מדינות כפיתרון שהציע אש"ף בהתחשב עם דחיית ההצעה הראשונה על-ידי ישראל.

דג'אני, שדיבר במסיבת-עיתונאים בערבית, אך שדבריו תורגמו לאיטלקית ולצרפתית, נשאל אם המדינה הפלסטינית היא שלב לקראת המדינה הדמוקרטית החילונית או פיתרון סופי לכשעצמו. תשובתו לא היתה ברורה לי. אבנרי, וכן אמנון קפליק שנוכחו במסיבת-העיתונאים, ראו בדברי דג'אני צעד גדול לקראת הבנה בינינו לבין אש"ף (ולואי שכן היה), ואמרו שתוכנית שתי-המדינות היא התוכנית הסופית, וכי אש"ף ויתר למעשה גם על זכות השיבה, וכי אני, שאני שומעת ערבית, לא ירדתי לעומקם של ניסוחי-לשון. אף שחושבני שעניינים גורליים כל-כך ראוי שידובר עליהם ברורות, כך שכל אוזן תבין, פניתי לדג'אני עצמו. שנינו דיברנו אנגלית ואיני חושבת, כבוגרת אוריניברסיטה אנגלית, שלא הבנתי את דבריו שנאמרו, אגב, באנגלית רהוטה, והיו ברורים למדי.

הוא דיבר על מדינה פלסטינית עתה, אך לא ויתר כלל וכלל על המדינה הדמוקרטית החילונית אף, כפי שנאמר בדו"ח

אחמד צדקי אל-דג'אני
זכות השיבה

שלי להארץ (27.9), יתכן שזהו בעניין קלף-מיקוח או חלום לטווח-ארוך.

על כך בוודאי לא יכולתי לעמוד באותה שיחה.

באשר לזכות-השיבה של הפלסטינים לא זו בלבד שאישר זאת במליאה ("אין אפי שר להתיר בואם של יהודים מכל העולם ולמנוע מתושבי הארץ שיבה לבתיהם?").

בגדה המערבית וברצועת-עזה, כל שאר הבעיות תפתרנה בדרכ"ש-שלום — כלומר, שגם פיתרון בעיות הפליטים נתון למשאומתן ולהסכם.

במשאומתן כזה בוודאי ידרשו הפלסטינים את החזרת הפליטים לבתיהם, וממר שלת-ישראל ויודאי תציע פיתרון אחר. כמו בכל משאומתן, בוודאי תושג בסופו של דבר פשרה, שתתקבל על דעת שני הצדדים. אך בוודאי לא יכריז אף אחד מן הצדדים מראש על הפשרה הצפויה.

הוא הדין לגבי חלום "המדינה הדמוקרטית האחדותית", מדברי דג'אני עולה כי הפלסטינים לא ויתרו על "חלום" זה (כבגר דרת יאסר עראפאת) כיעד לימות-המשיח, אך השינוי הגדול הוא בכך שנאמר עתה במפורש כי גם זהו עניין שיוכל להתגשם רק בהסכמה הדדית, בדרכי שלום, ברבות הימים (כמו "קביוצ-גלילות" אצלנו, למשל, או "המהפכה העולמית" אצל שליטי מוסקווא), ואילו המטרה הממשית היא הקמת מדינה לאומית פלסטינית בחלק מן הארץ.

איהבהנה של הגב' ליברנומה נובעת מחוסר-ידיעת המציאות הפלסטינית, לא די בדיעת השפה האנגלית כדי להבין ניסוח דפלומטי סובייטי, סיני, או פלסטיני, וחר ששני כי על כן היה הדיווח שלה מטעה — ולראייה, כלה המומחים שהיו ב- מקום, וביכללם כתבי העיתונות הערבית והאירופית (אל-נאהר, ואל-ספיר בביירות, לה מונד הצרפתי ועוד) הבינו את הדברים כמו העולם הזה, ודיווחם היה זהה לדיווחי שלי. דרושות מאות שעות של התמחות בבעיה כדי להבין שינוי-עמדה, המתבצר עם באיטיות ובשלבים — גם אצל הפלסטינים וגם אצל ישראל.

אני לוקה ב"אופטימיות בכל מחיר" (אף שאין פסול בה) אלא משתדל לדווח באופן אובייקטיבי, על סמך ידיעה הנכונה כשת לא רק בוועידות פומביות, אלא גם בשיחות פרטיות, שבהן נאמרים הדברים בהרבה יותר פירוט וגילוי-לב.

חולשתה

של רחל

קצת באיחור אבל בכל-זאת עדיין מעניין.

מדי ראש שנה מזכה אותנו הקורא דני גספר מנתניה בסיכומים סטטיסטיים הנוגעים לגיליונות העולם הזה בשנה ש-חלפה.

השנה ערך הקורא גספר מחקר השוואתי. הוא סיכם את העולם הזה בשנתו ה-43 לעומת חמש השנים הקודמות. סיכור מיו המאלפים העלו, כי לפחות בשישה תחומים הגיע העולם הזה בשנה שחלפה לשיאים חדשים.

51 הגיליונות שראו אור בתשל"ט הכילו 3,768 עמודים, לעומת 3,332 בתשל"ח, 2,804 בתשל"ז, 2,760 בתשל"ו ורק 1,784 — פחות ממחצית — בתשל"ד. לעומת זה שילם הקורא הקבוע של העולם הזה בתשל"ט 969 ל"י עבור גיליונות אלה, לעומת 676 ל"י ששילם בתשל"ח עבור 55 גיליונות, 151.25 ל"י בילבד ששילם עבור 51 גיליונות בתשל"ד.

גם השיא במספר הצילומים שהתפרסמו בעולם הזה נשבר השנה: 7,124 צילור מים לעומת 6,255 בשנה שקדמה לה ו-4,043 צילומים שהתפרסמו בגיליונות תשל"ד. מספר עמודי המודעות בעיתון (2,201 בתשל"ט) היה כימעט פי ארבעה מאלה שהתפרסמו בתשל"ד (584). שיאים נוספים שנשברו: מספר הידיעות בדף תשקיף 725 בתשל"ט, לעומת 687 בתשל"ח ורק 587 בתשל"ד, ומספר הסיפורים במדור אנשים — 2,606 סיפורים בתשל"ט, לעומת 1,664 בתשל"ח ורק 809 בתשל"ד.

לעומת זאת הסתמנה השנה חולשה ב- תחום הרכילות, אליבא דגספר: רק 375 סיפורים במדורה של רחל המרחלת לער מת 412 סיפורים בתשל"ח.

עתה, כשאנו מודעים לשיאים, ניצב בפנינו אתגר לנפץ אותם בשנת תש"ס.

חוכדה ליברנומה
זכות התשובה

אני סבורה שאופטימיות כימעט בכל מחיר, המצינת לא אחת את דיווחו של מר אבנרי, אומנם משרתת את השלום באי-זורנו.

חוכדה ליברנומה, כתבת הארץ, פירנצה

חלום

לימות המשיח

על טענותיה אזה של כתבת הארץ ברומא, משיב אורי אבנרי:

הכותרת לדיווח של חולדה ליברנומה אמרה כי אש"ף לא ויתר על רמלה ולוד — והרושם שניתן לקורא היה כי נציג אש"ף בוועידה תבע את חיסול ישראל.

ממיכתבה של הגב' ליברנומה עולה כי לא דוברים ולא יער — בסך הכל דובר על רצונם של הפליטים הפלסטינים כי יחזרו לחזור לבתיהם במדינת ישראל.

בכך לא היה כל חידוש. החידוש היה בהצהרתו של אחמד צדקי אל-דג'אני כי אחרי שיוסכם על הקמת מדינה פלסטינית

תמל